

מסורת הש"ס

6) מקלות פ"י משנה ה', 7) ר"י יורה דמ"ד ק"א חלחל כמשה... 8) [פסחים 10] 9) [פסחים 11] 10) [פסחים 12] 11) [פסחים 13] 12) [פסחים 14] 13) [פסחים 15] 14) [פסחים 16] 15) [פסחים 17] 16) [פסחים 18] 17) [פסחים 19] 18) [פסחים 20] 19) [פסחים 21] 20) [פסחים 22] 21) [פסחים 23] 22) [פסחים 24] 23) [פסחים 25] 24) [פסחים 26] 25) [פסחים 27] 26) [פסחים 28] 27) [פסחים 29] 28) [פסחים 30] 29) [פסחים 31] 30) [פסחים 32] 31) [פסחים 33] 32) [פסחים 34] 33) [פסחים 35] 34) [פסחים 36] 35) [פסחים 37] 36) [פסחים 38] 37) [פסחים 39] 38) [פסחים 40] 39) [פסחים 41] 40) [פסחים 42] 41) [פסחים 43] 42) [פסחים 44] 43) [פסחים 45] 44) [פסחים 46] 45) [פסחים 47] 46) [פסחים 48] 47) [פסחים 49] 48) [פסחים 50] 49) [פסחים 51] 50) [פסחים 52] 51) [פסחים 53] 52) [פסחים 54] 53) [פסחים 55] 54) [פסחים 56] 55) [פסחים 57] 56) [פסחים 58] 57) [פסחים 59] 58) [פסחים 60] 59) [פסחים 61] 60) [פסחים 62] 61) [פסחים 63] 62) [פסחים 64] 63) [פסחים 65] 64) [פסחים 66] 65) [פסחים 67] 66) [פסחים 68] 67) [פסחים 69] 68) [פסחים 70] 69) [פסחים 71] 70) [פסחים 72] 71) [פסחים 73] 72) [פסחים 74] 73) [פסחים 75] 74) [פסחים 76] 75) [פסחים 77] 76) [פסחים 78] 77) [פסחים 79] 78) [פסחים 80] 79) [פסחים 81] 80) [פסחים 82] 81) [פסחים 83] 82) [פסחים 84] 83) [פסחים 85] 84) [פסחים 86] 85) [פסחים 87] 86) [פסחים 88] 87) [פסחים 89] 88) [פסחים 90] 89) [פסחים 91] 90) [פסחים 92] 91) [פסחים 93] 92) [פסחים 94] 93) [פסחים 95] 94) [פסחים 96] 95) [פסחים 97] 96) [פסחים 98] 97) [פסחים 99] 98) [פסחים 100]

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עג

עין משפט
גד מצוה

כחוק דמי. והרי נוגעין זה בזה: **עד מקום מדה.** שהוא עמיד לקיים ומה שעמד לקון אין לר"ך טעילה דקלון דמי: **חבורי אולתין.** שהן רכין אינו חשיב חבור וכמאן דמיפירתי דמו. ודלמירין בעלמא (פסחים דף פה.) לרבינא חבורי אולתין כמאן דמיפירתי דמו מהכא נפקא: **בשלמא לעולא.** דלמיר טעמא משום פרישה הוא: היינו דקמיני. ממני חתכו דלי לא חתכו אין טעמא משום דמגע סמרים הוא: איידי דפנא רישא פסכו. ואחר כך שטט את אמו הנכר טהור דוקא חתכו קודם שמיטה דמשעה ששחטה ונראית לעומתא אולתין לא נגע הא לא חתכו טעמא: **תנא סיפא פסכו.** וכלל חתכו נמי טעמא העובר: **מי מטמיא.** דקמני זה מורת מגע: **מטמאה במקדשין.** מדרבנן: אמרו לו **הרבה מללג כו.** **ואם האבר המדולדל כה.** בשום בהמה שנחתך ממנה אבר ומעורה ותלוי במקל

דטומאת בית הקמרים היא ומה נצק הא בשעת פרישה מקבלת טומאה ולא מיתוקמא בנימו כלל כמו שהרי לר"ך לקלף הנשר שנצנן מעל העגס עד לפסק ר"ל דמייירי כגון שוחטין כספין רחבה שמפסקת הסכין בין מה שנצנן למה שנפנים ואין נוגע זה בזה בשעת חמיכה וכן היא דהעור והרוטב (לקמן דף קסח:) צעי לזאקומי אפי' נספין רחבה ואם חתמא אמאי לא מקשה הכא לעולא כמו שמקשה לשמואל נכריתות (דף עו:) דלמיר אהא דמתן צפ"ק דמס' מכשירין (משנה ה) 'המוסק את הכרשין מים שנצנן אינן כבי יומן והיואל מהן הכי הן כבי יומן אמר שמואל וכרשין עלמן הוכשרו מי'ט' בשעת פרישתן מהן הכשירוס ופריך עלה מממני' דהתם דקמי ערב פסח הולך אלל רופא ומותך אבר המדולדל עד שניט כשערה ומוחכו נכירא ומשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ואי בשעת פרישתן הוכשרו הכא נמי בשעת פרישתן מהן האבר ליעמא לאדם ומשני נצנן כלל כמו והשמת טפי הוה ליה לאקשויי הכא לעולא מטומאה אטומאה ממנה דפריך התם מטומאה אהכשר ויש ג' לומר דלעולא דהכא לא מני' למיפק כהעור והרוטב דלמי דהכא אפילו תמין כלל כמו דלמי טומאה בשעת פרישתן עד שלא הובדל לגמרי נוגע קאת כחציו אבל התם גזי אבר מן החי כל זמן שלא הובדל לגמרי לא טעמא ואין לחוש לאנגיעה קודם שהובדל לגמרי אבל לשמואל פריך שפיר דמייירי במים שפילו על הכרשין שלא לרצון ולכן (מוסק ומים הנדלים ממנה לגמרי הם לרצון וזי דמירי ונגעי נכרשין מכשירין אע"ג דלא ניחא ליה דמתן (מכשירין פ"א מ"ח) כל משקה שאין מחילתו לרצון וסופו לרצון הכי הוא צכי יומן דמייא להווא דרופא לגמרי ואי' דלמירין כהעור והרוטב (לקמן דף קנח.) עלית שהתחיל לקורעה כיון שנקרע רובה שז אינו חבור וטוהרה משמע טוהרה לגמרי וכן משמע צפ"ד

מוסק רש"י

כמאן דמפירתי דמי. מסורסין וביצה ב' וכלל היו חסיד ולא נגע בית הקמרים מיקרי פסחים פה. מטמאה במקדשין. לומר אם על מוסקין היא יבחו קנא. חותך מן העובר שבמעיה. והיא החמיה נחמה. מותר באכילה. כשחטתה. דלית גמלא מל כהנהגה אולתין ועובר מן החולין וכן הכליות. על שמה עמה. אסור באכילה. ואי' שנינו כהנהגה לא הית כשחטתה. לית נקט טעול וכלית משום דלא מדי דמיטרפה הוא. ושם. כדרי. סס חסד. (יבין פסחים.)

כחתוך דמי כמאן כרבי מאיר דתנן א"ב לר"ת הכלים שהן ארוכות ועתיד לקצצן מטביל עד מקום מדה (דברי ר"מ וחכמים אומרים) עד שיטביל את כולו אפילו תימא רבנן (החבורי אולתין כמאן דמפירתי דמי ונגיעו בהדרי בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה אלא לרבינא מאי חתכה איידי דתנא רישא חתכה תנא נמי סיפא חתכה: וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטתה: טרפה שחוטתה מי מטמיא אין כדאבוה דשמואל ד' דאמר אבוה דשמואל טרפה ששחטה שחוטתה מטהרתה אף שחוטת בהמה תהור את (העובר: תניא אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מירי נבלה שחוטת אמו א"כ תתירו באכילה ויתר מגופה שהרי שנינו (חותך גופה ויתר שבמעיה מותר באכילה מן החולין וכן הכליות אסור באכילה מאי קאמר אמר רבא ואמרי לה "כדי חסורי מחסרה והכי קתני אמר להן ר' מאיר וכי מי טהרו לאבר זה מירי נבלה שחוטת אמו אם כן תתירו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחוטתה מטהרתה מירי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן לא אם מיהרה שחוטת טרפה אותה דבר שהיא גופה תהור את האבר דבר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה ויתר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן החולין וכן הכליות אסור באכילה תניא נמי הכי אמר להן רבי מאיר וכי מי טיהרו לאבר זה מירי נבלה אמרו לו שחוטת אמו א"כ תתירו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחוטתה מטהרתה מירי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן "אם מיהרה שחוטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תהור את העובר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה ויתר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן החולין וכן הכליות אסור באכילה אמר רבא אמר רש"ל כמחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברין ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחוטתה עושה ניפול א"ר יוס' בר' חנינא מ"ט דר' יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחזרה והא לית ליה תקנתא בחזרה מיתביי אמר להם ר' אבהו לא אם מיהרה שחוטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תהור את העובר דבר שאינו גופה

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טוהרה מן המדרס כיון דלא חזיא למלאכה ראשונה (ג') אכזבות אבל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אחי לנעוילי ותו לא פשה עליה מירי ואין נראה שום סכרא להלך דמ"מ כיון דיש בה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיייה טומאת מגע ומה שהביא שם כגונטרס רביא דאע"ג דלית ביו וקקרוטיהין ואין זו שום ראייה דהתם איירי כשייחד השברים אח"כ אבל בלא יחוד לא כמו שמפרש שם ויש מפרשים דעלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דאלו שם כלי מינה טוהרה לגמרי אבל הכא איירי בחתיכת נגד ולא טוהרה ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמייירי כשקורע בהמה מקומות עד שלא יסאר בכל אחד רוחש שלש ולהכי קאמר דטוהרה לגמרי דאע"פ שלל הקריעות מחבורות כסופן לאו חבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד רוב העלית והיו כאלו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכן שלל שירי נטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פ"י סודר כדלמירין התם דלי נשאר כדי מעפורת היא טמא מדרבנן כדלמיר דפרק דס חטאת (נחמס דף נד:) **במטביל עד מקום מדה.** ואם תאמר ואיך ליהוי חלילה דהוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד מותך ככלים כמו בלדס כדמשמע במסכת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי בידות הכלים העשויין ענין חוליות כמותן שלשלוות של כחל העשויין נטבעות והא דקתני נמי סיפא במסכת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארכעה פסחים ושל קטן עשרה פסחים ומטביל עד מקום מדה ר' טרפון אמר על שיעור כל הטבעת מלל דת"ק לא צעי כל הטבעת מייירי נמי כגון דליתיה טבעת עגמה עשירה כחוליות מטבעות קטנות וליכא חלילה: **חבורי אובלים** כמאן דמפירתי דמו. ד'ז'ומיה דלא משני הכי כהעור והרוטב (לקמן דף קסח:) גבי חישב עליו ואח"כ חתכו טעמא י' ופריך טומאת בית הקמרים הוא ודמותק להעמידה כ"י מאיר וי"ל דלא אמירין כמאן דמפירתי דמו אלא היכא דעומד ליקצץ כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן בסוף כ"ד לז"ל (פסחים דף פה.) גבי אבר שילא מקלחו דמה שילא אסור ומה שנפנים מותר אבר גבי אבר מן החי דהכל אסור ואין עומד ליתחך לא אמירין כמאן דמיפירתי דמו:

מה א מ"י פ"ג מהל' מקואות ה"י מה [ש"ע"י י"ד ט"מ ד' ש"פ ע"ן] ט"ו ב מ"י פ"ו מהל' טומאת אולתין הלכה ה' ב' ג מ"י פ"ג מהלכות אבות הטומאה הלכה ה:

שיטה מקובצת

8) כלומר דין הוא שחטתו מפני שהיא נוספה: 9) ואין שחיטתו מועלת לו והוא הבמה מגע נבלה ומשום דבר כך מצאנו במוה"ק ב"י כח"י: 10) ר"ש לפרש דאעולא דהכא: 11) ז"ל תימה דלא משני הכי בחבורי הורבט. ז"כ ע"י חס' מנחות דף כ"ד ע"ב: 12) ואח"כ חתכו טמא דפריך טומאה כ"ל:

רבינו גרשום

דתנן כל ידות הכלים שהן ארוכות. וטמאין: אפי' תימא רבנן חבורי אולתין כו' כלומר ודמי האבר כמי שנוגע לעובר. בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה. בשלמא לעולא דלא נמלקי חבורי (אמירין דרבינא) אולתין כמין (דלא מיפירתי [נכשירין] דמי היינו דקתני שחט את אמן ואח"כ חתכה דרבינא לא כחתיכה דמי: אלא לרבינא דאמר חבורי אולתין כמאן דמיפירתי דמי. ודמי בחתוך מאי ואח"כ חתכה והא שיקרא כחתוך דמי: איידי דתנא רישא חתכה ואח"כ שחט את אמו דוקא חתכה כשי' טהור הכשר דלא טמא מחיים תנא סיפא נמי חתכה ולעולם אע"ג דלא חתכה כמאן דחתוך דמי: ואת האבר המדולדל. כלומר שנתחך מפניו אבר ומעורה במקצת ושחט בהבמה טהור את האבר עמה: וטהור את העובר. אבר של עובר: כמחלוקת בעוברין. כמחלוקת ר"מ ורבנן בשחט את אמו ואח"כ חתכה הכשר מגע נבלה דשחיטה עושה ניפול ואין כלולו השחיטה עמה ורבנן כברי אין שחיטה עושה ניפול וכללו השחיטה עמה ואין נבלה אלא טרפה שחוטת והבשר שנוגע באבר מגע טרפה שחוטת ואין מטמא אלא במחלוקת: כך מחלוקת באיברין אבר של בהמה המדולדל דר"מ סבר אין כלולו שחיטה עמה ורבנן סברי כלולו שחיטה עמה וכללו שחיטה עמה ורבנן סברי נבלה אלא חשבו טרפה שחוטת: אבל באבר דבהמה דבר הכל שחיטה עושה ניפול. ואין כלולו שחיטה עמה והוי נבלה: והאי אית ליה תקנתא. האבר כשמתוירו למע' אמו קודם שחיטה אבל אבר המדולדל בהבמה לית ליה תקנתא בחזרה: